

**HET/////////
UTRECHTS
ARCHIEF//
//////////**

Onderzoek vraagstukken over tolerantie en
vrijheid in je eigen klas

De bekladde ramen van de Goedkoope Winkel, die Joodse eigenaren heeft. De V staat voor 'Victorie voor Duitsland'.
Fotograaf: W.H.J. Bruschwiler.

Utrecht in de Tweede Wereldoorlog: educatieve fietstocht

Duur: circa 90 minuten (door de leerkracht zelf te bepalen)

Locatie: School

Kosten: Inbegrepen bij de educatieve fietstocht

Korte inhoud:

De leerlingen presenteren 'hun' historische Utrechter aan elkaar. Ze vertellen over zijn/haar leven tijdens de Tweede Wereldoorlog en geven informatie over het bijbehorende aspect van de oorlog (bijvoorbeeld onderduik of verzet). Ze vertellen ook kort over de opdrachten die ze gemaakt hebben. Vervolgens maken de leerlingen klassikaal, onder begeleiding van de leerkracht, de dilemmatest. Tot slot bedenken de leerlingen zelf een dilemmaopdracht.

Inleiding (maximaal 45 minuten):

De leerlingen presenteren in de groepjes van de fietstocht maximaal 5 minuten over de route die ze afgelegd hebben. Ze vertellen daarin wie 'hun' historische Utrechter is en hoe zijn/haar leven er tijdens de Tweede Wereldoorlog uitzag. Daarnaast vertellen ze over het aspect van de oorlog dat daarbij hoort, zoals collaboratie of slachtofferschap. Ook vertellen de leerlingen kort iets over de gemaakte opdrachten.

Kern (vanaf 30 minuten):

De leerlingen maken onder begeleiding van de leerkracht de dilemmatest, die wordt aangeleverd op een PowerPoint. De leerkracht leest telkens een dilemma voor en de drie mogelijke reacties hierop. Elke reactie heeft een eigen kleur en de leerlingen hebben elk gekleurde kaarten die corresponderen met een reactie. Wanneer de leerkracht het aangeeft, steken alle leerlingen tegelijkertijd een kaart omhoog met de kleur van hun reactie. De klas kan op deze manier acht dilemma's testen. Ze beginnen met twee hedendaagse dilemma's, waarna er vijf uit 1940-1945 volgen. De test sluit af met een dilemma uit de huidige tijd. Dit biedt aanleiding tot een gesprek over tolerantie en vrijheid en maatschappelijke en persoonlijke verantwoordelijkheid. Tussen de dilemma's door zijn video's te zien uit oorlogstijd. Deze video's hebben als doel om de leerlingen zich weer even in te laten leven in de tijd waarin de dilemma's plaatsvinden.

Afsluiting (15 minuten):

Tot slot is er nog een dilemmaopdracht, waarbij leerlingen in de groepjes van de fietstocht een eigen dilemma in de huidige tijd bedenken en daarbij drie mogelijke reacties verzinnen. Deze dilemma's kunnen eventueel door de klas gemaakt en besproken worden.

Relevante kerndoelen:

Mondeling onderwijs

- 1 De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.
- 2 De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.
- 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs

- 6 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.
- 7 De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.

Oriëntatie op jezelf en de wereld > mens en samenleving

- 38 De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Oriëntatie op jezelf en de wereld > tijd

- 51 De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- 52 De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van het volgende tijdvak: wereldoorlogen.
- 53 De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.